

Πατριάρχης Γεώργιος Γεννάδιος Σχολάριος: Αναφορές στο όνομα “Έλληνας”.

Αποσπάσματα από το βιβλίο του Γ. Καραμπελιά, [“Εκκλησία και Γένος εν
αιχμαλωσία”](#).

Ο Σχολάριος, ίσως ο πλέον συκοφαντημένος Οικουμενικός πατριάρχης σε παμπολλα κείμενά και αναφορές διακηρύσσει την ελληνική του ταυτότητα. Η περιβόητη αναφορά στον Γεννάδιο προέρχεται από πολεμικό κείμενο του Σχολάριου, “Έλεγχος τῆς ἰουδαϊκῆς νῦν πλάνης όπου αναφέρει: «Έλληνων τη φωνή, ουκ αν ποτέ φαίην Έλλην είναι, δια το μη φρονείν ως εφρόνουν ποτέ οι Έλληνες, αλλ’ από της ίδιας μάλιστα θέλω ονομάζεσθαι δόξης. Και ει τις έροιτό με τις ειμί, αποκρινούμαι χριστιανός είναι». Σε αυτή την αναφορά που έχει θεολογικό χαρακτήρα, στηρίζεται μια ολόκληρη μυθολογία και κατασκευοφάντηση όχι μόνο του ιδίου αλλά του Βυζαντίου και της ορθοδοξίας.

Ο Γιάννης Ταχόπουλος που έχει κάνει την αποδελτίωση των σχετικών αναφορών του Γενναδίου στο θέμα της θέσης του γενναδίου έναντι του ελληνισμού γράφει : «Διαλεγόμενος με έναν Ιουδαίο θα μιλούσε με όρους θρησκευτικού αυτοπροσδιορισμού. Αυτοπροσδιορίζεται ως Βυζάντιος εκ γενετής, ως Θετταλός λόγω καταγωγής, απορρίπτει το Έλλην λόγω παγανισμού και αυτοπροσδιορίζεται ως χριστιανός. [ ] δεν λέει ότι δεν είναι εθνικά

Ἕλληνας ἀλλὰ ὅτι δὲν εἶναι παγανιστής.» Διαβάζουμε πάλι στὸν Ταχόπουλο σχετικὰ με τὶς ἀναφορὲς τοῦ Γενναδίου:

1) Στὸν διάλογο τοῦ, Νεόφρων ἢ ἀερομουθία (1445), ὁ Νεόφρων, ὁπαδὸς τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, συ-ζητᾷ με τὸν ἀνθενωτικὸ Παλαίτιμο (Γεννάδιο). Ὁ Παλαίτιμος (Σχολάριος) λέει πρὸς τὸν Νεόφρονα: «Ἑλλήνων γὰρ ἔσμεν παῖδες»·

2) Σε ἐπιστολὴ τοῦ πρὸς τὸν Λουκά Νοταρά (τῷ μεγάλῳ δουκί, 1451) ἀναφερόμενος στὸ θέμα τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν Κομνηνῶν, τῶν Λασκαρίδων καὶ τοῦ Ἀνδρόνικου Β΄ Παλαιολόγου, ὁ Σχολάριος γρά-φει ὅτι «τα ζητήματα τῶν Ἑλλήνων πήγαιναν καλὰ» (..ὁπότε τὰ Ἑλλήνων...ἦνθει), ἀποκαλεῖ δηλ. Ἕλληνας τοὺς Βυζαντινοὺς τοῦ 12οῦ καὶ 13οῦ αἰ. ἐνῶ στὴν ἴδια ἐπιστολὴ, ἀποκαλεῖ τὸν Λουκά Νοταρά «βέλτιστε τῶν νῦν Ἑλλήνων ἀπάντων».

3) Σε ἄλλη ἐπιστολὴ, τῷ βασιλεῖ Τραπεζοῦντος, 1449/50, τὸν χαρακτηρίζει «κόσμημα τῶν Ἑλλήνων»: «κοσμεῖς δὲ ἄρα τοιοῦτος ὢν τὸ γένος ἅπαν Ἑλλήνων.

4) Στὸ Κατὰ τῶν Πλήθωνος ἀποριῶν ἐπ’ Ἀριστοτέλει (1443/4) γράφει: «δι’ αἰδοῦς γὰρ ἔστιν ἡμῖν ὁ ἀνὴρ τάγε ἄλλα ἐν τοῖς νῦν Ἑλλησιν».

5) Στὸ Κατὰ τῆς σιμωνιακῆς αἰρέσεως ἢ ἀπιστίας (1451), τὸ ὁποῖο ἀπευθύνει στὸν Κωνσταντῖνο Παλαιολόγο ἀνφέρεται στους Ἕλληνας ποὺ ἔχουν ἀπομείνει: «πᾶσιν Ἑλλησι τοῖς ὑπολελειμμένοις».

6) Στὸν Παραμυθητικὸν τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ ἐπὶ τῇ μεταστάσει τῆς δεσποίνης τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Ἐλένης, γράφει: «ὅσοι τῶν Ἑλλήνων ἢ Ῥωμαίων τοῦ πράγματος ὕστερον συναισθήσονται. Ἐδῶ βλέπουμε ὅτι ὁ Σχολάριος θεωρεῖ τοὺς Βυζαντινοὺς (“Ῥωμαίους”) ὡς Ἕλληνας.

7) Σε λόγῳ ποὺ ἐγράψαι με ἀφορμὴ τὴν παραίτησή τοῦ ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ αξίωματος (1454/5 ἐπὶ τῇ ἀλώσει τῆς πόλεως καὶ τῇ παραίτησει τῆς ἀρχιερωσύνης) ὁ Σχολάριος μετὰξύ ἄλλων γράφει ἀναφερόμενος στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τοὺς κατοίκους τῆς: ...πατρίδος τῷ νῦν ἑλληνικῷ γένει μιᾶς τε καὶ κοινῆς (...πατρίδας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους μιᾶς καὶ κοινῆς) καὶ ...τῶν ἐν τῷ κλίματι τῷδε Ἑλλήνων πάντων (...ὅλων τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων) ἀναφερόμενος στους Ἕλληνας τῆς Κωνσταντινούπολης.

8) Σε ἓνα διάλογό τοῦ, 6-7 χρόνια μετὰ τὴν Ἀπολογία, ὁ Σχολάριος γρά-φει « Ἑλλάς, ἢ πρὸς ἡμῖν αὕτη καὶ ἀρχαία πατρίς ἡμῶν»

9) Θρήνος επί τη αλώσει της Πόλεως (1460): «εἶδον...τὴν ἐλπίδαν τοῦ δυστήνου τῶν Ἑλλήνων λειψάνου πᾶσαν ἀνηρημένην (...) ἔζων ταύτη (sc. τῆ ἐλπίδι) τρεφόμενος καὶ ὡς ἀνθησόντων ποτὲ τῶν ἐλληνικῶν πλεονεκτημάτων [ ] τίς οὐχ ὁμολογεῖ βελτίστως Ἕλληνας ἀνθρώπων πάντων γενέσθαι; [ ] καὶ νῦν οὐκέτι τὰ τῶν Ἑλλήνων ὁ ἀνθρώπινος βίος ἔξει σεμνά, οὐδὲ τὰ μνημεῖα τῆς προγονικῆς ἡμῶν ἀρετῆς ἢ ἐστήξει, ἢ μένοντά που καλῶς γνωσθήσεται τε καὶ θαυμασθήσεται»

Όλα τα παραθέματα στα Oeuvres complètes de Georges Scholarios / publiées pour la première fois par Mgr. Louis Petit ... X.A. Sideridès ... Martin Jugie. Paris: Maison de la bonne presse, τόμοι 8, 1928-1936.

Πηγή : <https://www.antibaro.gr/article/>